

Norsk Fengsels- og Friomsorgsforbund

– din trygghet - vår sak!

Justis- og beredskapsdepartementet

Møllergt. 10, 0170 Oslo - Norge

Sentralbord: 23 06 84 50

Telefax: 22 42 46 48

Org.nr.: 971 436 239

E-post: post@fengselogfriomsorgsforbund.no

www.fengselogfriomsorg.no

Deres ref.:

22/4778 – MTH/LIE

Vår ref.:

41-7 2022

Dato:

13.1.2023

HØRINGSVAR – FORSLAG TIL ENDRINGER I KONFLIKTRÅDSLOVEN, STRAFFELOVEN MV. – STRAFFERETTLIGE REAKSJONER OG TVANGSMIDLER FOR UNGDOM.

Norsk fengsels- og friomsorgsforbund (NFF) har følgende kommentarer og innspill til høringen – forslag til endringer i konfliktrådsloven, straffeloven mv.- strafferettslige reaksjoner og tvangsmidler for ungdom:

NFF opplevelse er at det er et grundig og gjennomarbeidet dokument med gode forslag.

NFF er generelt opptatt av at reaksjoner mot ungdom ikke strammes inn. Det bør til enhver tid være lavest mulig nivå for straffegjennomføring når det gjelder ungdom. Behovet for varetektsurrogat med elektronisk kontroll for ungdom må begrunnes godt og må være minst mulig inngripende. Det er særdeles viktig at ungdom får følge opp skole / sysselsetting og andre aktiviteter utenfor hjemmet ved en eventuell elektronisk kontroll.

2.5.2 (s. 24-27):

NFF mener at ungdom mellom 15-18 år burde få oppnevnt forsvarer ved ungdomsoppfølging og/eller ungdomsstraff.

Selv om ungdomsoppfølging er frivillig vil det være fordelaktig om de får oppnevnt en forsvarer ved ungdomsoppfølging, ungdomsstraff og domstolsbehandling.

Det vil være uheldig om en ungdom ikke samtykker til ungdomsoppfølging og dermed kan ende opp med en strengere straff enn nødvendig fordi ungdommen ikke vet hva det innebærer å ikke samtykke. Det vil være en styrke for rettsikkerheten til ungdommen om ungdommen har en uavhengig tredjepart til å forsvare seg.

Det burde vurderes om det skal gis gratis juridisk bistand mellom aldersspennet 15-18 år under gjennomføring av ungdomsoppfølging og ungdomsstraff. På denne måten vil ikke foreldrenes økonomiske situasjon påvirke ivaretagelsen av ungdommens/barnets rettsikkerhet.

Erfaringsmessig ved Ungdomsenhet Øst skjønner ikke de fleste ungdommene de juridiske forskjellene mellom ungdomsoppfølging, ungdomsstraff eller betingede/ubetingede reaksjoner.

2.6.2 (s. 30-34):

NFF mener at når det settes særvilkår er det den instansen som oppdager brudd på særvilkåret som må rapporterer videre til domstolene.

Det må være opp til instansen som har mulighet til å rapportere brudd ut fra de enkelte særvilkår de kontrollerer. For eksempel vil det være naturlig at politiet rapporterer om brudd på besøksforbud og at kriminalomsorgen rapporterer om brudd på rusforbud.

Domstolene ilegger straff/særvilkår og er ansvarlig for evt. omgjøring av straff ved brudd på særvilkår. NFF mener det derfor er naturlig at domstolene som eier reaksjonen også er den instansen bruddet rapporteres til.

4.2.5 (s.68-94):

Generelle tilbakemeldinger og erfaringer fra Ungdomsenhet Øst er at unge siktede med bakgrunn i gjengmiljø ofte har store familier og dårlig plass i hjemmene sine. Det kan vær uhensiktsmessig å ha en slik ungdom på EK når det i utgangspunktet ikke er plass nok i hjemmet, og mye av grunnen til kriminaliteten er gjerne bo- og familieforhold som ikke er avdekket ved domstolsbehandling.

Erfaringsmessig ved Ungdomsenhet Øst må reaksjoner ved brudd på regler ved enheten komme raskt, dette fordi ungdommene ofte mangler konsekvenstenkning og lever i «nuet». Derfor mener NFF at ved brudd på EK burde omgjøring av straff skje raskt der det sees som hensiktsmessig, for å hindre en negativ spiral og nye straffbare forhold for ungdommen/barnet. Rask avgjørelse vil ofte være til barnets beste noe som er i tråd med FNs barnekonvensjon.

Ved pågripelse av et barn/ungdom under 18 år er makstid i arresten 24 timer. På denne korte tiden skal det også vurderes om barnet/ungdommen skal kunne gjennomføre varetekt ved EK. Vår mening er at det kan være utfordrende å kartlegge barnets/ungdommens livssituasjon og boforhold på 24 timer. Det kan være vanskelig å innhente den informasjonen som er nødvendig og NFF mener det er fare for at det er forhold som burde vært vurdert som man ikke får mulighet til å vurdere innen tidsfristen. Derimot burde det være en fortløpende vurdering ved varetektsfengsling at varetektsfengslingen kan gjennomføres ved EK selv om varetekten er påbegynt i fengsel. Hvis ikke vil ikke EK fremstå som et reelt alternativ for gjennomføring av varetekt. NFF vil påpeke at departementets forslag vil tilføre friomsorgen ytterligere arbeidsoppgaver knyttet til ungdomsreaksjonene. Dette ved bruk av varetekts surrogatet, bruk av EK og sporingsteknologi under ungdomsstraff. NFF vil advare mot en forventning om at dette uten tilførsel av friske ressurser skal absorberes av eksisterende ressurser. NFF legger til grunn at friomsorgen styrkes tilsvarende økt arbeidsmengde.

Generell kommentar

Ungdomsstraff og Ungdomsoppfølging er noe ungdommen blir dømt til i retten. I dag administrerer Konfliktrådene gjennomføringen av begge formene. Dette gjøres bl.a. med bistand fra meklere i Konfliktrådet sammen med ungdomskoordinatorer.

Skal det gjøres flere kontrolltiltak og gi et tydeligere skille mellom ungdomsstraff og ungdomsoppfølging bør ungdomsstraffen skilles fra ungdomsoppfølgingen. Forslag om at ungdomsoppfølgingen fortsetter via Konfliktrådet, mens ungdomsstraffen overføres til Friomsorgen. Det er fengsel som skal unngås, ikke det å gjøre opp for seg.

Det etterlyses mangel på tiltak i straffegjennomføringen, hva med deler av ungdomsstraffen som en form for bøtesoning? For de unge som ikke går på skole.

Med vennlig hilsen

Asle Aase/s/
forbundsleder NFF